

Socialmedicinskt i statsverkspropositionen

Ecklesiastikdepartementet

Universitetskanslern har framhållit, att han i år endast i mindre utsträckning ansett sig böra tillstyrka förslag om utökning av den för forskning avsedda personalen, med hänsyn till att universitetsutredningen avser att till hösten framlägga förslag angående förstärkning av

forskningspersonalen vid universitet och högskolor. Departementschefen har sedan, under hänvisning till det statsfinansiella läget, prutat kraftigt på universitetskanslerns förslag. I vilken omfattning universitetskanslerns förslag till nya tjänster vid de medicinska fakulteterna och högskolorna nedskurits framgår av nedanstående uppställning.

NYA TJÄNSTER Universitetskanslerns förslag, av departementschefen

Tillstyrkt

Avstyrkt

Uppsala

Överflyttande till Göteborgs universitet av den för E. A. Stenhagen pers. professuren i *medicinsk biokemi*.

Professur i *virologi*.

En rörlig docentbefattning.

Professur i *plastikkirurgi*.

Principbeslut om inrättande av en professur i hygien, särskilt *fysiologisk hygien*.

Professur i *socialmedicin*.

Docentur i *medicinsk kemi*.

Docentur i *kliniska ämnen*.

Lund

En rörlig e.o. docentbefattning.

Personlig professur i *embryologi* för docenten B. Källén.

Professur i *rättsmedicin*.

Två docentbefattningar, varav en med företräde för *virologi* och en rörlig.

Göteborg

Överflyttande från Uppsala universitet till Göteborgs universitet av den för E. A. Stenhagen pers. professuren i *medicinsk biokemi*.

Beräkning av medel till den av 1958 års riksdag beslutade professuren i *hygien*.

En rörlig docentbefattning.

Principbeslut om inrättande av professur i *virologi* fr. o. m. 1/7 1960.

Professur i *klinisk kemi* i stället för laboratur.

Professur i *ftisiologi*.

Professur i *neurokirurgi*.

Laboratur i *klinisk neurofysiologi*.

Tre rörliga docentbefattningar.

Stockholm

Professur i *biokemi* med professorn A. H. T. Theorell som förste innehavare.

Laboratur i *biokemi* med laboratorn K. G. Paul som förste innehavare.

Laboratur i *koagulationsforskning (II)* fr. o. m. budgetåret 1960/61.

Personlig professur i *biologisk ultrastrukturforskning* för prosektorn S. F. Sjöstrand.

Personlig professur i *radiobiologi* för laboratorn A. G. Forssberg.

Professur i *klinisk epidemiologi*.

Personlig laboratur i *hjärnforskning* för docenten C. L. U. von Euler-Chelpin.

(Vidstående laboratur fr. o. m. innevarande budgetår.)

Tillstyrkt

Laboratur i *klinisk alkoholforskning* fr. o. m. den 1 januari 1961.

Avstyrkt

Laboratur i *pediatrisk patologi*.

Uppförande av den för docenten B. E. W. Sylvén inrättade laboratorsbefattningen i Ag26 i *experimentell tumörforskning* på övergångsstat i Ao26. Personlig, till tiden obegränsad forskardocentbefattning för docenten i *medicinsk isotopforskning* E. Odeblad.

Tre docentbefattningar, varav en med företräde för *teoretiskt* och två för *kliniskt ämne*.

Umeå

Följande efter medgivande av Kungl. Maj:t redan ledigförklarade professurer i

Pediatrik fr. o. m. 1/6 1960.

Psykatri fr. o. m. 1/4 1960.

Dermato-venerologi fr. o. m. 1/10 1959.

Neurologi fr. o. m. 1/4 1960.

Oto-rhino-laryngologi fr. o. m. 1/12 1959.

Hygien fr. o. m. 1/10 1959.

Socialmedicin fr. o. m. 1/6 1960.

samt

Professur i *obstetrik och gynekologi* fr. o. m. 1/12 1959.

Professur i *oftalmiatrik* fr. o. m. 1/10 1959.

Docentbefattning med företräde för *kliniskt ämne*.

Uppsala universitet

Chefen för ecklesiastikdepartementet kommer att senare framlägga förslag om anordnande av *forskning vid vissa mentalsjukhus*. På grundval av ett av 1955 års läkarutbildningsutredning framlagt betänkande ämnar han föreslå, att en professur i psykiatri inrättas vid universiteten i Uppsala och Lund från och med budgetåret 1960/61 med placering vid Ulleråkers respektive S:t Lars sjukhus. Huvudsyftet med dessa professurer säges vara att intensifiera forskningens och specialistutbildningen såsom ett led i de pågående strävandena att förstärka mentalsjukvårdens resurser. För budgetåret 1960/61 beräknas kostnaderna uppgå till cirka 560.000 kronor. Vid full utbyggnad, som anses böra kunna vara genomförd från och med budgetåret 1962/63, uppskattas de årliga kostnaderna till omkring 1,2 miljoner kronor. Härtill bör läggas byggnadskostnader och andra engångskostnader för den fulla utbyggnaden, beräknade till sammanlagt cirka 4,2 miljoner kronor. Kostnaderna för reformen berör såväl ecklesiastik- som inrikesdepartementen.

Departementschefen tar vidare upp frågan om *Rasbiologiska institutets* organisation och framtida ställning. Han finner det från forsknings- och undervisningssynpunkt ändamålsenligt och överensstämmande med utvecklingen att den verksamhet som nu bedrivs vid Rasbiologiska institutet blir en del av verksam-

heten vid Uppsala universitet. Institutets styrelse har förklarat sig inte ha något att erinra mot att institutet upphör såsom ett självständigt institut och i stället organiseras som institution för medicinsk genetik inom fakulteten. Samtliga de kostnader för institutets verksamhet, vartill medel hittills anvisats under särskilda anslag å riksstatens åttonde huvudtitel, kommer sålunda från och med den 1 juli 1959 att belasta motsvarande anslag för universitetet. Förslaget innebär, att den nuvarande tjänsten som professor och chef vid institutet från och med den 1 juli 1959 uppföres såsom professor i medicinsk genetik å universitetets personalförteckning. Förste innehavare av professuren i medicinsk genetik blir den nuvarande innehavaren av tjänsten såsom professor och chef vid institutet Jan Arvid Böök.

Hemställan om 70.000 kronor i anslag för inredning och utrustning av nya lokaler för ämnet *socialmedicin* har nedprutats till 25.000 kronor. (Professuren beviljades icke.)

Lunds universitet

1954 års utrustningskommitté handhar frågan om inredning och utrustning av *nybyggnaden för patologiska institutionen m.m.* I nybyggnaden skall inrymmas lokaler inte bara för en patologisk institution utan även för den rättsmedicinska institutionen vid universitetet och rättsläkarstationen i Lund. Byggnadskost-

naderna liksom vissa kostnader för inredning och utrustning av nybyggnaden fördelas mellan staten och Malmöhus läns landsting i enlighet med ett 1957 träffat avtal. Detta omfattar ej den rättsmedicinska institutionen eller rättsläkarstationen, för vilka samtliga kostnader faller på staten. De totala byggnadskostnaderna har enligt prisläget den 1 juli 1956 uppskattats till 4.400.000 kronor, varav enligt avtalet 2.500.000 skulle falla på staten. Enligt uppgift från byggnadsstyrelsen kommer bygget att påbörjas i januari 1959 och beräknas stå färdigt i juni 1961.

Departementschefen tillstyrker hemställan om 50.000 kronor för nästa budgetår till inredning och utrustning av den rättsmedicinska institutionen och rättsläkarstationen samt förordar dessutom, att 1954 års utrustningskommitté erhåller bemyndigande att beställa inredning och utrustning av nybyggnaden för de patologiska och rättsmedicinska institutionerna samt rättsläkarstationen i Lund till ett värde av högst 200.000 kronor att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61. — Departementschefen förordar vidare, att i enlighet med tidigare fattade beslut 50.000 kronor anvisas för *hygieniska institutionen*.

Göteborgs universitet

Utrustningskommittén för Göteborgs universitet har i fråga om nybyggnaderna för medicinska fakulteten framlagt en kostnadsram på 6.900.000 kronor för den sista etappen av byggnadskomplexet, vilket omfattar *institutionerna för farmakologi, medicinsk kemi, fysiologi och medicinsk fysik*. Departementschefen finner att slutlig ställning till denna kostnadsram icke bör tagas nu. För nästa budgetår anvisas i enlighet med kommitténs förslag 1.400.000 kronor till inredning och utrustning av de nyssnämnda institutionerna. Vidare förordar departementschefen, att kommittén erhåller bemyndigande att beställa inredning och utrustning för samma institutioner samt de *mikrobiologiska institutionerna* till ett värde av högst 2.000.000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61.

Departementschefen biträder vidare utrustningskommitténs förslag om anvisande av 1.900.000 kronor för nästa budgetår till inredning och utrustning av *forskningslokaler inom Sahlgrenska sjukhusets centralkomplex*. Slutligen har utrustningskommittén föreslagit, att 700.000 kronor anvisas till inredning och utrustning av institutionerna för bakteriologi och

klinisk bakteriologi (*de mikrobiologiska institutionerna*), vilket även tillstyrkes av departementschefen.

För inredning och utrustning till *kvinnokliniken I* och *hudkliniken* tillstyrker departementschefen en medelsanvisning av respektive 90.000 och 115.000 kronor. Han biträder även kanslerns förslag om anvisande av 50.000 kronor för anskaffande av grundutrustning för ämnet *hygien* och 80.000 kronor för inredning och utrustning av nya lokaler för *pediatriska kliniken*.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet

I överensstämmelse med grundstadgarna för Nobelstiftelsen inrättades år 1936 ett *medicinskt Nobelinstitut*, vilket i sin helhet är inrymt i ett av Nobelstiftelsen ägt och underhållet byggnadskomplex. Nobelstiftelsen och karolinska institutets lärarkollegium har — med hänsyn till att driften av det medicinska Nobelinstitutet icke kan bekostas utan ett fortgående ianspråktagande av fondkapitalet — hemställt om inrättande vid institutet från och med den 1 juli 1959 av en *statlig biokemisk institution*, i vilken Nobelinstitutets avdelning för biokemi skulle uppgå.

Det vetenskapliga arbetet vid avdelningen bedrivs dels av den fasta personalen, dels av på anslag från forskningsråd samt in- och utländska stiftelser tillfälligt anställd teknisk personal, dels ock av utländska och svenska gästforskare. Enzymforskningen intar en central ställning vid avdelningen. Denna forskning var tidigare en specialitet inom biokemin men har efterhand fått en så stor betydelse, att den med viss rätt kan sägas representera hela biokemin. Forskningsområdet är så stort, att det för oöverskådlig framtid kommer att erbjuda viktiga arbetsuppgifter.

Med hänsyn till behovet av åtgärder för att ekonomiskt trygga den fortsatta verksamheten vid Nobelinstitutets biokemiska avdelning tillstyrker departementschefen, att en statlig biokemisk institution kommer till stånd vid karolinska institutet. Nuvarande befattningshavare vid det medicinska Nobelinstitutets avdelning för biokemi övergår utan ansökningsförfarande till motsvarande tjänster vid den föreslagna biokemiska institutionen. Föreståndaren för avdelningen, professorn Hugo Theorell, föreslås — till förhindrande av inkomstminskning — skola vid sidan av sin statliga lön som professor av Nobelmedel uppbära högst mellanskillnaden mellan vad han enligt hittillsvaran-

de anställningsvillkor skulle ha uppburit och lönen som professor.

Den föreslagna anordningen innebär ett överförande på statsverket av samtliga kostnader för den nuvarande biokemiska avdelningen vid Nobelinstitutet med undantag av föreståndararvodet och byggnadens underhåll, vilka kostnader förutsättes skola alltså bestridas med Nobelmedel.

Till inredning och utrustning av de nya lokalerna för *fysiologiska institutionen II* och *institutionen för medicinsk fysik* förordar departementschefen en medelsanvisning för nästa budgetår av 400.000 kronor samt i enlighet med utrustningskommitténs förslag 650.000 kronor till inredning och utrustning av *institutionen för virusforskning*. Med anledning av vad utrustningskommittén anfört angående utrustning av institutionen för teoretisk alkoholforskning finner departementschefen sig böra tillstyrka, att åt kommittén lämnas bemyndigande att för institutionen beställa utrustning till ett värde av högst 200.000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61.

Medicinska högskolan i Umeå

Beslut om successivt inrättande från och med budgetåret 1958/59 av en medicinsk högskola i Umeå fattades av statsmakterna våren 1958. Högskolan är avsedd att omfatta både propedeutisk och klinisk utbildning. Årligen skall intagas 40 studerande. Undervisningen har igångsatts med en kurs i medicin den 1 januari 1959 och övriga ämnen skall följa successivt. Särskilda övergångsanordningar har vidtagits, varigenom de blivande studerandena vid denna medicinska högskola utnyttjar undervisningsresurserna vid övriga universitet och högskolor.

Realiserandet av den medicinska högskolan i Umeå vilar icke enbart på staten. Västerbottens läns landsting och Umeå stad har enligt avtal 1958 med Kungl. Maj:t och kronan förpliktat sig att i väsentliga avseenden bidra till högskolans uppbyggnad och drift. Avtalet med staden innehåller i korthet, att staden åtagit sig att i avvaktan på en planerad biblioteksbyggnad upplåta stadsbiblioteket för ett medicinskt-odontologiskt bibliotek, att vidtaga åtgärder för att bostäder skall kunna beredas personal och studerande vid högskolan och den odontologiska läroanstalten samt att hyresfritt upplåta kårhus för de studerande.

Departementschefen framhåller, att en rikt-punkt för utrustningskommitténs arbete skall

vara, att statens kostnader för inredning och utrustning av lokalerna för den medicinska högskolan skall bestridas inom en ram av högst 10.000.000 kronor. Departementschefen tillstyrker anslag för nästa budgetår å 1.500.000 kronor samt finner, att kommittén bör erhålla bemyndigande att beställa inredning och utrustning för högskolan till ett belopp av högst 1.000.000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61.

Vissa kostnader för läkarutbildningen

Inom ecklesiastik- och inrikesdepartementen har under hösten 1958 utförts vissa förberedande undersökningar för att klarlägga möjligheterna att öka intagningen av medicine studerande samt att anordna ytterligare kliniska utbildningsplatser. Dessa undersökningar är ännu ej helt avslutade. Departementschefen ämnar, sedan beredningen av ärendet slutförts, föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen förslag angående vissa åtgärder för ökad utbildning av läkare. För detta ändamål upptages i departementets statförslag ett preliminärt beräknat belopp av 400.000 kronor.

Efterutbildning av läkare

Ett reservationsanslag för efterutbildning (i propositionen "vidareutbildning") av läkare är nytt för innevarande budgetår. Från anslaget äger universitetskanslern anvisa medel för anordnande av särskilda kurser vid universiteten och karolinska institutet för efterutbildning av läkare. Dessa kurser har till ändamål att ge blivande specialister en överblick över viktiga och mera avancerade undersöknings- och behandlingsmetoder med hänsyn särskilt till de senaste framstegen inom forskningen. — Anslaget är nu uppfört med 30.000 kronor och departementschefen föreslår oförändrat belopp.

Läkerol

Välgörande — Välsmakande

Världsberömd